

„Opracowanie dotyczące rodzajów działalności gospodarczej
wykluczonych z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach
Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, wynikających z zakazu
udzielania pomocy publicznej w określonych sektorach działalności
gospodarczej w ramach zidentyfikowanego rodzaju pomocy
publicznej”

Warszawa, lipiec 2015

**Fundusze
Europejskie**
Inteligentny Rozwój

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Sektor rybołówstwa i akwakultury.....	6
3. Sektor hutnictwa żelaza i stali	11
4. Sektor włókien syntetycznych.....	15
5. Sektor węglowy.....	17
6. Sektor budownictwa okrętowego	18
7. Sektor transportu	19
8. Pomoc „eksportowa”	20
9. Pomoc, która uprzywilejowuje produkty krajowe w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy.....	21
10. Rodzaj działalności gospodarczej a charakter wspieranego przedsięwzięcia	21
11. Produkcja, przetwarzanie oraz wprowadzanie do obrotu produktów rolnych	23
12. Sektor wytwarzania energii, jej dystrybucji i infrastruktury	98

1. Wstęp

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR) jest krajowym programem operacyjnym na lata 2014-2020, dotyczącym innowacyjności, badań naukowych i powiązań nauki ze sferą przedsiębiorstw. Wsparcie w ramach PO IR ze względu na charakter beneficjentów w zdecydowanej większości instrumentów stanowić będzie pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Pomoc ta udzielana będzie zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1), w szczególności jako pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, czy też pomoc dla MSP na wspieranie innowacyjności oraz zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1). Należy zauważyć, iż przedstawione w dokumencie rodzaje działalności gospodarczej, czy sektory działalności, objęte są wykluczeniem z możliwości udzielania jakiegokolwiek przeznaczenia pomocy publicznej przewidzianej ww. przepisami albo wykluczeniem jedynie z niektórych przeznaczeń pomocy publicznej. W związku z tym, każdorazowo w przypadku definiowania zakresu działalności gospodarczej podlegającej wykluczeniu wskazane zostało jakiego rodzaju pomocy publicznej dotyczy dane ograniczenie sektorowe.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest wskazanie klasy lub podklasy PKD, która odpowiada, zgodnie z właściwymi przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, działalności gospodarczej lub sektorowi wyłączonemu z możliwości udzielania pomocy publicznej albo produktowi oznaczonemu kodem CN, którego wytwarzanie lub obrót nie mogą być wspierane.

Podstawowymi aktami prawnymi wykorzystanymi do przygotowania niniejszego opracowania było rozporządzenie Rady Ministrów określające PKD¹ oraz rozporządzenie Komisji Europejskiej określające Nomenklaturę Taryfową i Statystyczną (CN)². Klasyfikacja CN opracowywana jest przez Komisję Europejską i wprowadzana do stosowania rozporządzeniem Rady Europejskiej. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Podobnie klasyfikacja PKD podlega również okresowym zmianom. W związku z powyższym, należy wziąć po uwagę ewentualną możliwość dezaktualizacji niniejszego opracowania w zakresie zmian wprowadzonych w klasyfikacji CN oraz PKD.

PKD jest klasyfikacją działalności gospodarczej, natomiast Nomenklatura Taryfowa i Statystyczna (CN) jest klasyfikacją towarów. Klasyfikacje działalności gospodarczej i produktów na poziomie Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej oraz poszczególnych państw są ze sobą połączone. Należy jednak wskazać, że łączyć ze sobą można klasyfikacje działalności gospodarczej ustanowione na różnym poziomie oraz odrębnie różne klasyfikacje produktów ustanowione na różnym poziomie. Nie łączy się klasyfikacji działalności gospodarczej z klasyfikacją towarów. Dla przykładu Statystyczna Klasyfikacja Rodzajów Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej (NACE) odpowiada w Polsce klasyfikacji PKD. Natomiast Nomenklatura Taryfowa i Statystyczna (CN) na poziomie Unii Europejskiej nie ma odpowiednika w Polsce.

---

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

² Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz. U. L 256 z 7.9.1987) oraz ostatnie rozporządzenie (UE) 2015/390 z dnia 5 marca 2015 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz. Urz. L 65/13, 10.03.2015 r.)

W ramach niniejszego dokumentu przyjęto następującą metodologię opracowania. W każdym punkcie przedstawiona została na wstępie definicja określonego sektora lub grupy produktów zawarta w prawie unijnym wraz ze wskazaniem aktu prawnego, w którym ona występuje. Następnie w tabeli przedstawiono podklasy PKD najbardziej odpowiadające definicji danego sektora (produktu oznaczonego kodem CN). Przy czym należy podkreślić, iż w wielu przypadkach nie wszystkie rodzaje działalności objętej daną podklasą odpowiadają danemu sektorowi (produktowi) określone w prawie unijnym.

Dla przykładu do sektora stocznioowego w prawie unijnym nie zalicza się produkcji statków wojсковych wykorzystywanych wyłącznie do celów wojсковych. Natomiast produkcja statków wojсковych objęta jest podklasą PKD 30.11.Z. Z tego względu w poszczególnych tabelach, o których mowa powyżej, tam gdzie to było możliwe, wyłączono te rodzaje działalności zawartych w poszczególnych podklasach PKD, które nie odpowiadają danemu sektorowi (produktowi oznaczanemu kodem CN) w prawie unijnym.

W związku z powyższym, **przedstawione w opracowaniu porównanie określonych sektorów (produktów oznaczonych kodem CN) do działalności określonej w PKD ma charakter pomocniczy, a nie zastępczy.** W celu poprawnego zakwalifikowania działalności gospodarczej beneficjenta zdefiniowanej określonym kodem PKD do sektorów (produktów określonych kodem CN) wskazanych w przepisach unijnych dotyczących pomocy publicznej, należy przedmiot działalności gospodarczej każdorazowo odnieść się do aktów prawa unijnego, zawierających stosowne definicje sektorów (produktów).

Poniżej przedstawiono listę aktów prawnych, które wykorzystano do przygotowania niniejszego opracowania.

I. Akty prawa unijnego:

1. rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) Nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz. Urz. L 393/1 z 30.12.2006), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1893/2006”;
2. rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1), zwane dalej „rozporządzeniem nr 651/2014”;
3. rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1407/2013”;
4. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz. Urz. L 354/1 z 28.12.2013 r.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1379/2013”;
5. decyzja Rady nr 2010/787 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz. Urz. L 336/24 z 21.12.2010);

II. Akty prawa krajowego:

1. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146);
2. ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291 z późn. zm.);
3. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

Lista skrótów:

CN – Nomenklatura Taryfowa i Statystyczna PKD – Polska Klasyfikacja Działalności

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

TFUE – Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Niniejsze opracowanie przygotowano według stanu prawnego na dzień **30 lipca 2015 r.**

2. Sektor rybołówstwa i akwakultury

Zgodnie z art. 1 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, rozporządzenie to nie ma zastosowania do pomocy przyznawanej w sektorze rybołówstwa i akwakultury, objętej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniającym rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000, z wyjątkiem pomocy szkoleniowej, pomocy na dostęp do finansowania dla MŚP, pomocy w obszarze działalności badawczo-rozwojowej, pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności oraz pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych. Ponadto, zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1407/2013, rozporządzenie nie ma zastosowania do pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

Definicja sektora rybołówstwa i akwakultury zawarta została w art. 5 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz. Urz. L 354/1 z 28.12.2013 r.). Sektor rybołówstwa i akwakultury oznacza sektor gospodarki, który obejmuje wszelką działalność związaną z produkcją i przetwarzaniem produktów rybołówstwa lub akwakultury oraz obrotem nimi. W załączniku nr I do ww. rozporządzenia wymienione zostały:

- produkty rybołówstwa – organizmy wodne pochodzące z dowolnej działalności połowowej lub otrzymywane z nich produkty (art. 5 lit. a rozporządzenia nr 1379/2013);
- produkty akwakultury – organizmy wodne na dowolnym etapie ich cyklu życia, pochodzące z dowolnej działalności w zakresie akwakultury lub otrzymywane z nich produkty (art. 5 lit. b rozporządzenia nr 1379/2013).

Tabela nr 1 wymienia produkty rybołówstwa i akwakultury w rozumieniu rozporządzenia nr 1379/2013 poprzez wskazanie kodów CN tych produktów.

Tabela nr 1 Produkty rybołówstwa i akwakultury

Kod CN	Produkty
0301	Ryby żywe
0302	Ryby świeże lub schłodzone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304
0303	Ryby zamrożone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304
0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybie (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone
0305	Ryby suszone, solone lub w solance; ryby wędzone, nawet gotowane przed lub podczas procesu wędzenia; mąki, mączki i granulki, z ryb, nadające się do spożycia przez ludzi
0306	Skorupiaki, nawet w skorupach, żywe, świeże, schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; skorupiaki w skorupach, gotowane na parze lub w wodzie, nawet schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; mąki, mączki i granulki, ze skorupiaków, nadające się do spożycia przez ludzi

0307	Mięczaki, nawet w skorupach, żywe, świeże, schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; bezkręgowce wodne, inne niż skorupiaki i mięczaki, żywe, świeże, schłodzone, zamrożone, suszone, solone lub w solance; maki, mączki i granulki, z bezkręgowców wodnych innych niż skorupiaki, nadające się do spożycia przez ludzi
	Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; martwe zwierzęta objęte działem 1 lub 3, nienadające się do spożycia przez ludzi
	Inne
	Produkty z ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych; martwe zwierzęta objęte działem 3:
0511 91 10	Odpadki rybne
0511 91 90	Pozostałe
1212 20 00	Wodorosty morskie i pozostałe algi
	Tłuszcze i oleje i ich frakcje, z ryb, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie:
1504 10	Oleje z wątróbek rybich i ich frakcje
1504 20	Tłuszcze, oleje i ich frakcje, z ryb, inne niż oleje z wątróbek
1603 00	Ekstrakty i soki, z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych
1604	Ryby przetworzone lub zakonserwowane; kawior i namiastki kawioru przygotowane z ikry rybiej
1605	Skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne, przetworzone lub zakonserwowane
	Makarony, nawet poddane obróbce cieplnej lub nadziewane (mięsem lub innymi substancjami), lub przygotowane inaczej, takie jak spaghetti, rurki, nitki, lasagne, gnocchi, ravioli, cannelloni; kuskus, nawet przygotowany
1902 20	Makarony nadziewane, nawet poddane obróbce cieplnej lub inaczej przygotowane:
1902 20 10	Zawierające więcej niż 20 % masy ryb, skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych
	Maki, mączki i granulki, z mięsa lub podrobów, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych, nienadające się do spożycia przez ludzi; skwarki:
2301 20 00	Maki, mączki i granulki, z ryb lub ze skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych
	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt
2309 90	Inne:
ex 2309 90 10	Roztwory z ryb

Tabela nr 2 zawiera odniesienie kodów PKD do produktów rybołówstwa i akwakultury, wyszczególnionych powyżej.

Tabela nr 2 Kody PKD działalności w sektorze rybołówstwa i akwakultury

Podklasa PKD	Nazwa podklasy	Uwagi
	Rybołówstwo w wodach morskich: — połowy ryb na oceanach, morzach i w	

03.11.Z	<p>wewnętrznych wodach morskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> — połowy skorupiaków i mięczaków morskich, — połowy zwierząt wodnych: żółwi, osłonice, jeżowców itp., — działalność statków rybackich prowadzących połowy ryb i innych organizmów wodnych połączone z ich przetwórstwem i konserwowaniem, <p>z wyłączeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> — wielorybnictwa, — pozyskiwania (poławiania, wydobywania) pozostałych produktów i organizmów znajdujących się w wodach morskich, np.: pereł naturalnych, gąbek, koralu i alg, — działalność usługową związaną z połowem ryb na oceanach, morzach i w wewnętrznych wodach morskich. 	<p>Wieloryby, delfiny, morświny, manaty, krowy morskie zaliczane są do produktów rolnych, nie są klasyfikowane jako produkty rybołówstwa</p>
03.12.Z	<p>Rybołówstwo w wodach śródlądowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — połowy ryb w wodach śródlądowych, — połowy skorupiaków i mięczaków w wodach śródlądowych, <p>z wyłączeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> — połowy pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych, — pozyskiwanie surowców znajdujących się w wodach śródlądowych, — działalność usługową związaną z połowem ryb w wodach śródlądowych. 	
03.21.Z	<p>Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> — chów i hodowlę ryb w wodach morskich, włączając chów i hodowlę morskich ryb ozdobnych, — chów i hodowlę skorupiaków, małż, innych mięczaków oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich, — chów i hodowlę ryb i pozostałych organizmów wodnych w wodach słonawych, — chów i hodowlę ryb i pozostałych organizmów morskich w akwenach i zbiornikach ze słoną wodą, — działalność wylęgarni ryb w wodach morskich, 	

	z wyłączeniem: <ul style="list-style-type: none"> — produkcję jaj małż (omulików, ostryg itp.), larw homarów, krewetek po okresie larwowym, narybku i podrostków narybku, — chów i hodowlę szkarłatnic i pozostałych jadalnych wodorostów morskich, — chów i hodowlę robaków morskich. 	
10.20.Z	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków: <ul style="list-style-type: none"> — przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków obejmujące: mrożenie, głębokie mrożenie, suszenie, gotowanie, wędzenie, solenie, przechowywanie w solance, puszkowanie itp., — produkcja mączki rybnej, przeznaczonej do spożycia przez ludzi lub do karmienia zwierząt, — produkcja mąki, mączki i granulek z ryb i ssaków morskich, nie nadających się do spożycia przez ludzi, — działalność statków, na których dokonuje się wyłącznie przetwarzania i konserwowania ryb, z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> — obróbka wodorostów, — produkcja wyrobów z ryb, skorupiaków i mięczaków: filetów rybnych, ikry, kawioru, substytutów kawioru itp. 	
10.73.Z	Produkcja makaronów, klusek, kuskusu i podobnych wyrobów mącznych Z wyjątkiem: - produkcji kuskusu	Tylko w zakresie produktów rybołówstwa czyli makarony nadziewane, również gotowane lub przygotowanych inaczej, jeśli zawierają w masie ponad 20% ryb, skorupiaków, mięczaków lub innych bezkręgowców. Nie jest możliwe wyodrębnienie wyżej wymienionych produktów z podklasy PKD nr 10.73Z.

		Oznacza to, że nie każda działalność objęta podklasą PKD 10.73 Z dotyczy produktów rybołówstwa
--	--	--

Należy podkreślić, iż rozporządzenie nr 1379/2013 za produkty rybołówstwa uznaje odpadki rybne (kod CN 0511 91 10) oraz pozostałe (kod CN 0511 91 90). W związku z powyższym, nie jest możliwe przypisanie jednoznacznie tych produktów do konkretnej podklasy PKD.

Ponadto, sektor rybołówstwa i akwakultury obejmuje wszelką działalność związaną z obrotem produktami rybołówstwa lub akwakultury, a zatem wszelka działalność handlowa obejmująca obrót tymi produktami stanowi działalność wykonywaną w tym sektorze (np. sprzedaż ryb lub wodorostów morskich w sklepie akwarystycznym).

W tabeli nr 3 wskazano kody PKD określające działalność handlową, która stanowi działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury, jeżeli dotyczy obrotu produktami rybołówstwa i akwakultury, wymienionymi w tabeli nr 1.

Tabela nr 3 Kody PKD działalności w zakresie obrotu produktami rybołówstwa i akwakultury

Kody PKD		Opis działalności
46.21	46.21.Z	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt
46.22	46.22.Z	Sprzedaż hurtowa kwiatów i roślin
46.23	46.23.Z	Sprzedaż hurtowa żywych zwierząt
47.11	47.11.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych
47.19	47.19.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach
		Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.22	47.22.Z	Sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.23	47.23.Z	Sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach

3. Sektor hutnictwa żelaza i stali

Zgodnie z art. 13 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, nie jest możliwe udzielanie regionalnej pomocy inwestycyjnej wspierającej działalność w sektorze hutnictwa żelaza i stali, który został zdefiniowany w art. 2 pkt 43 rozporządzenia nr 651/2014 i oznacza wszystkie działania związane z produkcją co najmniej jednego z poniższych produktów:

- a) surówka i stopy żelaza:
  - surówka do produkcji stali, surówka odlewnicza i inna surówka, surówka zwierciadlista oraz stal żelazowo-manganowa wysokowęglowa, bez innych stopów żelaza;
- b) produkty z żelaza surowe i półprodukty, stal węglowa lub stal specjalna:
  - stal ciekła odlewana lub nieodlewana we wlewki, wraz z wlewkami do kucia, półprodukty: kęsiska kwadratowe, kęsy i kęsiska płaskie; blachówka i blachówka do wyrobu blachy białej; szerokie zwoje walcowane na gorąco, z wyjątkiem produkcji stali ciekłej do odlewów z małych i średnich odlewni;
- c) obrabiane na gorąco produkty z żelaza, stal węglowa lub stal specjalna:
  - szyny, podkłady, nakładki stykowe, podkłady pod szyny, dwuteowniki, kształtowniki o dużym przekroju 80 mm i więcej, kształtowniki grodzicowe, pręty i kształtowniki o przekroju mniejszym niż 80 mm i elementy płaskie mniejsze niż 150 mm, walcówka, rury o przekroju okrągłym i prostokątnym, taśmy i blachy walcowane na gorąco (wraz z taśmą rurową), blacha gruba walcowana na gorąco (powleczone lub nie), blacha cienka i gruba o grubości 3 mm i więcej, uniwersalna blacha gruba o grubości 150 mm i więcej, z wyjątkiem drutu i wyrobów z drutu, prętów ciągnionych i szlifowanych lub polerowanych oraz odlewów żeliwnych;
- d) produkty wykończone na zimno:
  - blacha biała, blacha biała matowa, blacha czarna, blacha ocynkowana, inne blachy powlekane, blacha walcowana na zimno, blacha elektrotechniczna i taśma na blachę białą, blacha gruba walcowana na zimno, w zwojach i w pasach;
- e) rury:
  - wszystkie rury stalowe bez szwu, rury stalowe spawane o przekroju większym niż 406,4 mm.

W tabeli nr 4 wymienione zostały kody CN odpowiadające produktom sektora hutnictwa żelaza i stali wymienionym powyżej.

Tabela nr 4 Produkty sektora hutnictwa żelaza i stali

Kod CN	Wyszczególnienie
7201	Surówka
7202 11 20, 7202 11 80, 7202 99 11	żelazostopy
7203	Wyroby zawierające żelazo otrzymywane przez bezpośrednie odtlenianie rudy żelaza i pozostałych gąbczastych wyrobów zawierających żelazo

7206	żeliwo i stal niestopowa
7207 11 11, 7207 11 14, 7207 11 16, 12 10, 7207 19 11, 7207 19 14, 7207 19 7207 19 31, 7207 20 11, 7207 20 15, 20 17, 7207 20 32, 7207 20 51, 7207 20 7207 20 57, 7207 20 71	Półprodukty z żeliwa lub stali niestopowej
7208 10 00, 7208 25 00, 7208 26 00, 27 00, 7208 36 00, 7208 37, 7208 38, 39, 7208 40, 7208 51, 7208 52, 7208 53, 7208 54, 7208 90 10, 7209 15 00, 7209 7209 17, 7209 18, 7209 25 00, 7209 26, 7209 27, 7209 28, 7209 90 10, 7210 11 7210 12 11, 7210 12 19, 7210 20 10, 30 10, 7210 41 10, 7210 49 10, 7210 50 7210 61 10, 7210 69 10, 7210 70 31, 70 39, 7210 90 31, 7210 90 33, 7210 90 7211 13 00, 7211 14, 7211 19, 7211 23 7211 23 51, 7211 29 20, 7211 90 11, 10 10, 7212 10 91, 7212 20 11, 7212 30 7212 40 10, 7212 40 91, 7212 50 31, 50 51, 7212 60 11, 7212 60 91	Wyroby walcowane płaskie z żeliwa lub stali niestopowej
7213 10 00, 7213 20 00, 7213 91, 7213 99	Sztaby i pręty, walcowane na gorąco, w nieregularnie zwijanych kręgach, z żeliwa lub stali niestopowej
7214 20 00, 7214 30 00, 7214 91, 7214 7215 90 10	Pozostałe sztaby i pręty z żeliwa lub stali niestopowej
7216 10 00, 7216 21 00, 7216 22 00, 31, 7216 32, 7216 33, 7216 40, 7216 50, 7216 99 10	Kątowniki, kształtowniki i profile, z żeliwa lub stali niestopowej
7218 10 00, 7218 91 11, 7218 91 19, 7218 99 11, 7218 99 20	Stal nierdzewna
7219 11 00, 7219 12, 7219 13, 7219 14, 7219 21, 7219 22, 7219 23 00, 7219 24 7219 31 00, 7219 32, 7219 33, 7219 34, 7219 35, 7219 90 10, 7220 11 00, 7220 00, 7220 20 10, 7220 90 11, 7220 90 31	Wyroby walcowane płaskie ze stali nierdzewnej
7221 00, 7222 11, 7222 19, 7222 30 10, 7222 40 10, 7222 40 30	Sztaby i pręty ze stali nierdzewnej
7225 11 00, 7225 19, 7225 20 20, 7225 30	Wyroby walcowane płaskie z pozostałej stali stopowej

00, 7225 40, 7225 50 00, 7225 91 10, 7225 92 10, 7225 99 10, 7226 11 10, 7226 19 7226 19 30, 7226 20 20, 7226 91, 7226 10, 7226 93 20, 7226 94 20, 7226 99 20	
7224 10 00, 7224 90 01, 7224 90 05, 90 08, 7224 90 15, 7224 90 31, 7224 90 7227 10 00, 7227 20 00, 7227 90, 7228 10, 7228 10 30, 7228 20 11, 7228 20 19, 7228 20 30, 7228 30 20, 7228 30 41, 30 49, 7228 30 61, 7228 30 69, 7228 30 7228 30 89, 7228 60 10, 7228 70 10, 70 31, 7228 80	Sztaby i pręty z pozostałej stali stopowej
7301 10 00	Ścianka szczelna
7302 10 31, 7302 10 39, 7302 10 90, 7302 20 00, 7302 40 10, 7302 10 20	Szyny i podkłady kolejowe
7303, 7304	Rury, przewody rurowe i profile drażone, bez szwu
7304 39 98 7304 49 99 7304 59 99	Spawane rury i przewody rurowe, których zewnętrzna średnica przekracza 406,4 mm, z żeliwa lub stali

Tabela nr 5 zawiera kody PKD odpowiadające działalności w sektorze hutnictwa żelaza i stali.

Tabela nr 5 Kody PKD działalności w sektorze hutnictwa żelaza i stali

Podklasa PKD	Nazwa podklasy
24.10.Z	<p>Produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • obsługa wielkich pieców, stalowni konwertorowej, stalowni elektrycznej, walcowni i walcarek wykańczających, • produkcja surówki odlewniczej i surówki zwierciadlistej w gąskach, blokach i pozostałych formach podstawowych, • produkcja żelazostopów, • produkcja żeliwa lub stali przez bezpośrednią redukcję rud żelaza lub innych gąbczastych • produktów zawierających żelazo, • produkcja żelaza wyjątkowej czystości w procesie elektrolizy lub innych procesach chemicznych, • przetapianie wybrakowanych wlewków z żeliwa lub stali, • produkcja granulatu i proszku z żeliwa lub stali, • produkcja stali w postaci wlewków i innych form podstawowych,

	<ul style="list-style-type: none"> • produkcja półproduktów z żeliwa lub stali, • produkcja wyrobów płaskich walcowanych na gorąco i na zimno ze stali, • produkcja sztab i prętów, ze stali, walcowanych na gorąco, • produkcja kątowników, kształtowników i innych profili otwartych ze stali walcowanych na gorąco, • produkcja ścianek szczelnych (grodzic) i kształtowników spawanych, • produkcja elementów konstrukcyjnych torów kolejowych ze stali.
24.20.Z	<p>Produkcja rur, przewodów, kształtowników zamkniętych i łączników, ze stali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produkcja rur bez szwu o kołowym lub niekołowym przekroju poprzecznym, otrzymanych z półwyrobów o kołowym przekroju poprzecznym, do dalszej obróbki przez walcowanie na gorąco, wytłaczanie na gorąco lub z wykorzystaniem innego procesu obróbki na gorąco, lub z półproduktu, który może być sztabą lub kęsem, otrzymanymi przez walcowanie na gorąco lub odlewanie ciągle, • produkcja rur bez szwu, nawet precyzyjnych, otrzymanych z półwyrobów walcowanych na gorąco lub wytłaczanych na gorąco poddanych dalszej obróbce, poprzez ciągnięcie na zimno lub przez walcowanie na zimno rur o kołowym przekroju poprzecznym, oraz poprzez ciągnięcie na zimno jedynie rur o niekołowym przekroju poprzecznym i profilów drażonych, • produkcja rur spawanych o przekroju poprzecznym przekraczającym 406,4 mm, formowanych na zimno z walcowanych na gorąco wyrobów płaskich i spawanych wzdłużnie lub spiralnie, włączając kształtowniki zamknięte, • produkcja płaskich kołnierzy i kołnierzy z pierścieniami kutymi w procesie walcowania na gorąco płaskich wyrobów ze stali, • produkcja spawanych doczołowo łączników, takich jak kolanka i reduktory, przez kucie walcowanych na gorąco stalowych rur bez szwu • produkcja elementów gwintowanych i pozostałych stalowych łączników rurowych. <p>Z wyłączeniem :</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcji rur spawanych o przekroju poprzecznym 406,4 mm lub mniejszym o kołowym przekroju poprzecznym, przez formowanie ciągle na zimno lub gorąco arkuszy walcowanych i wyrobów płaskich walcowanych na zimno lub gorąco produktów walcowanych na zimno i spawanych wzdłużnie lub spiralnie, i o niekołowym przekroju poprzecznym poprzez formowanie do kształtu na zimno lub gorąco z walcowanych na zimno lub gorąco arkuszy spawanych wzdłużnie, włączając kształtowniki zamknięte, – produkcji spawanych rur precyzyjnych o przekroju poprzecznym 406,4 mm lub mniejszym, przez formowanie na zimno lub gorąco taśm walcowanych na zimno lub gorąco oraz spawanych

	wzdłużnie, i przekazywanych jako spawane lub poddanych dalszej obróbce poprzez ciągnięcie na zimno, walcowanie na zimno lub formowanie do kształtu rur o niekołowym przekroju poprzecznym
24.32.Z	Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno: <ul style="list-style-type: none"> • produkcja walcowanych płaskich wyrobów ze stali, powlekanych lub niepowlekanych, w zwojach lub w postaci płaskich taśm, o szerokości < 600 mm, poprzez powtórne walcowanie na zimno płaskich wyrobów walcowanych na gorąco lub z prętów stalowych.

4. Sektor włókien syntetycznych

Zgodnie z art. 13 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, nie jest możliwe udzielanie regionalnej pomocy inwestycyjnej wspierającej działalność w sektorze włókien syntetycznych, zdefiniowanym w art. 2 pkt 44 rozporządzenia nr 651/2014. W sektorze włókien syntetycznych działalność przedsiębiorców obejmuje:

- a) ekstruzję/teksturyzację wszystkich głównych rodzajów włókien oraz przędzy na bazie poliestru, poliamidu, akrylu lub polipropylenu, niezależnie od ich zastosowania końcowego; lub
- b) polimeryzację (w tym także polikondensację), gdy stanowi ona integralny element ekstruzji na poziomie wykorzystywanych urządzeń; lub
- c) każdy dodatkowy proces związany z jednoczesną instalacją zdolności produkcyjnych do ekstruzji/teksturyzacji przez przyszłego beneficjenta lub przez inne przedsiębiorstwo z grupy, do której należy beneficjent, który to proces, w ramach danej działalności gospodarczej, jest zintegrowany z taką zdolnością produkcyjną na poziomie wykorzystywanych urządzeń.

Biorąc pod uwagę definicję sektora włókien syntetycznych zawartą w prawie unijnym oraz powyższe wyjaśnienia, należy stwierdzić, iż jest ona stosunkowo „nieostra”. Państwa członkowskie wielokrotnie występowały do Komisji Europejskiej z prośbą o wyjaśnienie, czy konkretną inwestycję, na realizację której ma być udzielone wsparcie ze środków publicznych, należy zaliczyć do sektora włókien syntetycznych.

W tabeli nr 6 podano kilka przykładowych decyzji Komisji Europejskiej w sprawie pomocy publicznej dla podmiotów zaliczanych do sektora włókien syntetycznych oraz podano, jaki rodzaj produktów był wytwarzany przez jej beneficjentów.

Tabela nr 6 Przykładowe rodzaje produktów w sektorze włókien syntetycznych

Lp.	Decyzja Komisji Europejskiej	Rodzaj produktów
1.	Decyzja Komisji z dnia 1 sierpnia 1990 roku w sprawie pomocy dla Faserwerk Bottrop GmbH (OJ C 246, 30.12.1992, str. 2)	Cięte włókna syntetyczne na bazie polipropylenu

2.	Decyzja Komisji z dnia 13 grudnia 1994 roku w sprawie pomocy dla Carpets International plc (Dz. Urz. L 385, 31.12.1994, str. 24)	Włókna na bazie propylenu do produkcji dywanów
3.	Decyzja Komisji z dnia 20 lipca 1999 roku w sprawie pomocy dla Saxonylon Textil GmbH (Dz. Urz. L 268, 16.10.1999, str. 25)	Przędza na bazie poliamidu
4.	Decyzja Komisji z dnia 19 maja 2004 roku w sprawie pomocy dla Sioen Fibres SA (Dz. Urz. L 165, 25.06.2005, str. 15)	Przędza na bazie poliestru do produkcji plandek samochodowych oraz poduszek powietrznych

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia, odniesienie produktów lub procesów produkcyjnych zaliczanych do sektora włókien syntetycznych w rozumieniu prawa unijnego do działalności określonych w PKD przedstawione poniżej w tabeli nr 7, ma charakter orientacyjny.

Tabela nr 7 Kody PKD działalności w sektorze włókien syntetycznych

Podklasa PKD	Nazwa podklasy	Uwagi
20.60.Z	Produkcja włókien chemicznych: — produkcja sztucznych lub syntetycznych włókien ciągłych, — produkcja sztucznych lub syntetycznych włókien ciętych niezgrzeblonych, nieuczesanych lub poddawanych innym procesom przędzenia, — produkcja sztucznej lub syntetycznej przędzy pojedynczej, włączając przędze o wysokiej wytrzymałości, — produkcja sztucznych lub syntetycznych włókien pojedynczych lub pasm.	Do sektora włókien syntetycznych nie zalicza się włókien sztucznych objętych podklasą nr 20.60.Z PKD
	Produkcja przędzy z włókien chemicznych: — wytwarzanie przędzy z włókien chemicznych (sztucznych, syntetycznych) ciągłych dla celów dziewiarskich, tkackich itp., — wytwarzanie przędzy z odcinkowych włókien sztucznych, syntetycznych jak i z	Do sektora włókien syntetycznych nie zalicza

13.10.C	udziałem innych włókien tekstylnych dla celów dziewiarskich, tkackich itp., — teksturowanie, skręcanie, oplatanie, oprzędzanie, szepianie pneumatyczne, łączenie i nitkowanie przędzy z włókien sztucznych lub syntetycznych, jak i z udziałem innych włókien tekstylnych.	się przędzy z włókien sztucznych objętej podklasą nr 20.60.Z PKD
---------	---	--

5. Sektor węglowy

Zgodnie z art. 1 ust. 3 lit. d rozporządzenia nr 651/2014, nie ma ono zastosowania do pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla, objętej decyzją Rady nr 2010/787 z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz. Urz. L 336/24 z 21.12.2010). Ponadto, zgodnie z art. 13 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, nie jest możliwe udzielanie pomocy regionalnej wspierającej działalność w sektorze węglowym. Powyższe oznacza, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze węglowym i niekorzystające z pomocy, o której mowa w art. 3 ww. decyzji Rady, mogą ubiegać się o wsparcie w ramach przeznaczeń pomocy określonych w rozporządzeniu Komisji nr 651/2014, z wyjątkiem pomocy regionalnej. Pomoc regionalna, zarówno inwestycyjna, jak i operacyjna określona w rozporządzeniu Komisji nr 651/2014, nie może być udzielona żadnemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność w sektorze węglowym, niezależnie od tego czy przedsiębiorca ten jest, czy też nie jest beneficjentem pomocy objętej ww. decyzją Rady nr 2010/787 w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla.

Zgodnie z art. 2 pkt 13 rozporządzenia nr 651/2014, węgiel oznacza wysokiej, średniej i niskiej klasy węgiel kategorii A i B w rozumieniu międzynarodowej klasyfikacji ustanowionej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i sprecyzowanej w decyzji Rady w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla. Do sektora węglowego zalicza się zatem przedsiębiorstwa produkujące jedynie określony rodzaj węgla.

Ponadto, należy zauważyć, że do sektora węglowego nie zalicza się podmiotów produkujących w Polsce węgiel brunatny (podklasa PKD 05.20.Z). Wynika to z faktu, że występujący w Polsce węgiel brunatny nie spełnia kryteriów, o którym mowa w wyżej wymienionej klasyfikacji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

W tabeli nr 8 przedstawiono zakres działalności PKD zaliczany do sektora węglowego w rozumieniu prawa unijnego odnoszącego się do pomocy publicznej.

Tabela nr 8 Kod PKD działalności zaliczanej do sektora węglowego

Podklasa PKD	Nazwa podklasy
05.10.Z	Wydobywanie węgla kamiennego: — wydobywanie węgla kamiennego w kopalniach (podziemne lub odkrywkowe), włączając wydobywanie w postaci ciekłej,

	— czyszczenie, sortowanie, proszkowanie itp. węgla kamiennego w celu poprawienia jakości lub przygotowania do transportu lub składowania, — odzyskiwanie węgla kamiennego z hałd.
--	--

6. Sektor budownictwa okrętowego

Zgodnie z art. 13 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, nie jest możliwe udzielanie regionalnej pomocy inwestycyjnej wspierającej działalność w sektorze budownictwa okrętowego. Przepisy o pomocy publicznej dotyczące sektora budownictwa okrętowego zawarte zostały w Zasadach ramowych dotyczących pomocy publicznej dla przemysłu stoczniowego (Dz. Urz. C 364/9, 14.12.2011)³, które definiują również działalność w sektorze budownictwa okrętowego.

W tabeli nr 9 przedstawiono zakres działalności PKD zaliczany do sektora stoczniowego w rozumieniu prawa unijnego odnoszącego się do pomocy publicznej.

Tabela nr 9 Kody PKD działalności zaliczanej do sektora stoczniowego

Podklasa PKD	Nazwa podklasy
30.11.Z	Produkcja statków i konstrukcji pływających <ul style="list-style-type: none"> — produkcja statków (z wyłączeniem łodzi sportowych i wycieczkowych), takich jak: <ul style="list-style-type: none"> • statki pasażerskie, promy, statki handlowe, tankowce, holowniki itp., • kutry, łodzie rybackie i statki- przetwórnice, • poduszkowce, z wyłączeniem poduszkowców przeznaczonych na cele rekreacyjne, — produkcja sekcji dla statków i jednostek pływających. <p>Z wyłączeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> — produkcja statków (z wyłączeniem łodzi sportowych i wycieczkowych), takich jak: <ul style="list-style-type: none"> • okręty wojenne, • pływające lub zanurzone platformy wiertnicze, — produkcja jednostek pływających, takich jak doki pływające, pontony, grodzie izolacyjne, przystanie pływające, pławy, boje, — zbiorniki pływające, barki, latarnie, dźwigi pływające, tratwy nadmuchiwane przeznaczone na cele inne niż rekreacyjne itp.
	Naprawa i konserwacja statków i łodzi: <ul style="list-style-type: none"> — naprawa i rutynowa konserwacja statków i pozostałych

³ Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa dla przemysłu stoczniowego (Dz. U. C 364 z 14.12.2011, s. 9) wygasły w dniu 31 grudnia 2013 r., niemniej jednak na potrzeby określenia tego sektora należy posługiwać się definicjami w nim zawartymi.

33.15.Z	konstrukcji pływających. Z wyłączeniem: — naprawa i konserwację łodzi sportowych i wycieczkowych.
---------	---

Dokładne wskazanie zakresu działalności określonej kodem PKD odpowiadającemu definicji sektora stoczniowego w prawie unijnym jest w praktyce niemożliwe. Po pierwsze, do sektora stoczniowego zalicza się produkcję statków o określonej pojemności (powyżej 100 GT). Tak więc określone przedsiębiorstwo produkujące statki może wytwarzać statki zaliczane do sektora stoczniowego, jak i nie zaliczane do tego sektora. Po drugie, do sektora stoczniowego w rozumieniu prawa unijnego zalicza się na przykład właściciela statku, a więc podmiot, którego działalność jest inna niż wskazana w podklasie PKD 30.11.Z.

Biorąc pod uwagę definicję sektora budownictwa okrętowego, nie zalicza się do nich podmiotów, które produkują na przykład pełnomorskie statki handlowe z własnym napędem o pojemności mniejszej niż 100 ton brutto (GT) lub przebudowę statków o pojemności mniejszej niż 1000 ton brutto (GT).

7. Sektor transportu

Zgodnie z art. 13 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, nie jest możliwe udzielanie regionalnej pomocy inwestycyjnej wspierającej działalność w sektorze transportu i związanej z nim infrastruktury. Zgodnie z art. 2 pkt 45 rozporządzenia nr 651/2014, transport oznacza transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy lub kolejowy i wodny śródlądowy lub towarowy transport zarobkowy. W ścisłym rozumieniu sektor transportu oznacza następujące rodzaje działalności zgodnie z klasyfikacją NACE Rev. 2:

- a) NACE 49: transport lądowy oraz transport rurociągowy, z wyjątkiem NACE 49.32 działalność taksówek osobowych, 49.42 działalność usługowa związana z przeprowadzkami, 49.5 transport rurociągowy;
- b) NACE 50: transport wodny;
- c) NACE 51: transport lotniczy, z wyjątkiem NACE 51.22 transport kosmiczny.

W tabeli nr 10 przedstawiono zakres działalności PKD zaliczanej do sektora transportu w ścisłym rozumieniu.

Tabela nr 10 Kody PKD działalności zaliczanej do sektora transportu

Kod PKD	Opis działalności
49.10.Z	Transport kolejowy pasażerski międzymiastowy
49.20.Z	Transport kolejowy towarów
49.31.Z	Transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski
49.39.Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany
49.41.Z	Transport drogowy towarów
50.10.Z	Transport morski i przybrzeżny pasażerski

50.20.Z	Transport morski i przybrzeżny towarów
50.30.Z	Transport wodny śródlądowy pasażerski
50.40.Z	Transport wodny śródlądowy towarów
51.10.Z	Transport lotniczy pasażerski
51.21.Z	Transport lotniczy towarów

8. Pomoc „eksportowa”

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 651/2014, nie ma ono zastosowania do pomocy przyznawanej na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub państw członkowskich, a mianowicie pomocy bezpośrednio związanej z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej. Należy dodatkowo wskazać, że pkt 9 Preambuły rozporządzenia nr 651/2014, pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach handlowych bądź kosztów badań lub usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek w innym państwie członkowskim lub w kraju trzecim nie stanowi zazwyczaj pomocy na działalność związaną z wywozem.

Pomoc de minimis również nie może obejmować pomocy wywozowej. Zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1407/2013, nie ma ono zastosowania do pomocy przyznawanej na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub państw członkowskich, tzn. pomocy bezpośrednio związanej z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej. Analogicznie jak w rozporządzeniu nr 651/2014 w pkt 9 Preambuły wskazano, że pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach handlowych bądź kosztów badań lub usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim zwykle nie stanowi pomocy wywozowej.

W związku z nieprecyzyjną definicją pojęcia pomocy „eksportowej” zawartą w ww. przepisach, w celu jego interpretacji należy sięgnąć do praktyki decyzyjnej Komisji Europejskiej oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Poniżej przedstawiono kilka przykładów spraw, co do których stwierdzono, że występuje w nich pomoc eksportowa:

1. Decyzja Komisji z dnia 24 września 2002 roku w sprawie pomocy jaką zamierza udzielić Federalna Republika Niemiec w ramach „Wytocznych dotyczących pomocy dla MSP – poprawa efektywności biznesowej w Saksoni” – (Dz. Urz. L 91, 08.04.2003, str. 13) – udzielanie pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom na trzykrotny udział w targach zagranicznych;
2. Decyzja Komisji z dnia 5 marca 2003 roku w sprawie programu pomocowego jaki Federalna Republika Niemiec zamierza wprowadzić w odniesieniu do sprzedaży i eksportu produktów pochodzących z Zachodniej Meklenburgii Pomeranii (Dz. Urz. L 202, 09.08.2003, str. 15) – udzielanie pomocy dla przedsiębiorstw na zakładanie

- przedstawicielstw (jednostek organizacyjnych, biur) za granicą oraz wsparcie przeznaczone na wynagrodzenia dla zagranicznych doradców handlowych i uznała to wsparcie za pomoc *de facto* przeznaczoną na pokrycie bieżących kosztów dotyczących prowadzenia działalności wywozowej. Z kolei nie stanowi pomocy eksportowej, wsparcie przeznaczone na usługi doradcze w zakresie przygotowania strategii marketingowych oraz przeznaczone na udział w targach i wystawach mających miejsce zarówno na terenie Niemiec, jak i w innych państwach;
3. Orzeczenie ETS z dnia 10 grudnia 1969 roku w sprawie Komisja Europejska v Francja (sprawy połączone C/6 oraz 11-69, par. 21) – preferencyjne stopy kredytów eksportowych;
  4. Orzeczenie ETS z dnia 7 czerwca 1988 roku w sprawie Grecja v Komisja Europejska (sprawa C 57/86, par. 8) – obniżka stóp kredytów eksportowych;
  5. Decyzja z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie pomocy państwa nr C 4/2003 (ex NN 102/2002) przyznanej przez Włochy WAM S.p.A. - koszty takie jak czynsz, ubezpieczenie i media oraz koszty eksploatacji (czyli personelu, mebli i wyposażenia) dotyczące stałych siedzib zagranicznych mogą być zaliczone do pomocy na ustanowienie i obsługę sieci dystrybucji (pkt 41 ww. decyzji), a koszty usług doradczych związanych ze stałymi przedstawicielstwami zagranicznymi, reklamą i podróżami personelu i przedsiębiorcy stanowią bieżące wydatki związane z działalnością wywozową (pkt 42 ww. decyzji). w pkt 104 ww. decyzji do wydatków powiązanych z wdrożeniem i działaniem sieci dystrybucji, bądź do bieżących wydatków związanych z działalnością wywozową, Komisja zaliczyła m.in. koszty składowania towarów oraz koszty podróży klientów zagranicznych do Włoch.

9. Pomoc, która uprzywilejowuje produkty krajowe w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. d rozporządzenia nr 651/2014, nie ma ono zastosowania do pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia towarów produkcji krajowej w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy. Analogiczne wyłączenie zawiera rozporządzenie nr 1407/2013. Zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1407/2013, nie ma ono zastosowania do pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem korzystania z towarów krajowych w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy.

Należy zauważyć, iż w praktyce ww. wyłączenia mogłyby zostać naruszone wyłącznie w sytuacji nałożenia przez podmiot udzielający pomocy, jako warunku jej uzyskania przez beneficjenta, obowiązku używania w ramach projektu lub działalności poza projektem towarów produkcji krajowej zamiast towarów sprowadzanych z zagranicy. Obowiązujące regulacje dotyczące udzielania dofinansowania w ramach PO IR wykluczają w praktyce możliwość nałożenia przez podmiot udzielający pomocy, jako warunku jej uzyskania przez beneficjenta, obowiązku użycia w ramach projektu towarów produkcji krajowej zamiast towarów sprowadzanych z zagranicy.

10. Rodzaj działalności gospodarczej a charakter wspieranego przedsięwzięcia

Regulacje rozporządzenia nr 1407/2013 oraz rozporządzenia nr 651/2014, określając warunki przyznawania pomocy zgodnej z rynkiem wewnętrznym, wskazują obszary działalności gospodarczej, w przypadku których nie mają one zastosowania. W konsekwencji z grona wszystkich przedsiębiorców, mogących być potencjalnymi beneficjentami PO IR zostaje

wyłączona pewna grupa przedsiębiorców, którzy ze względu na przedmiot prowadzonej przez nich działalności nie będą mieli możliwości ubiegania się o wsparcie w zakresie działalności objętej danym wyłączeniem.

Należy jednak zauważyć, że określony podmiot wnioskujący o wsparcie z PO IR może prowadzić wiele rodzajów działalności gospodarczej. Jeden rodzaj lub więcej może mieć charakter dominujący, natomiast pozostałe drugorzędny lub poboczny. Dla oceny możliwości wsparcia danego przedsięwzięcia inwestycyjnego poprzez samo wskazanie przez wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie podklasy działalności gospodarczej według PKD prowadzonej przez podmiot ubiegający się o wsparcie w ramach PO IR, może być w niektórych przypadkach niewystarczające, a nawet mylące.

Może się zdarzyć, że dany podmiot wnioskuje o wsparcie przedsięwzięcia, które nie podlega ograniczeniom wynikającym z przepisów o pomocy publicznej, pomimo, że wskazany przez niego dominujący przedmiot działalności gospodarczej, wskazuje na brak możliwości wsparcia w ramach PO IR. Dla przykładu podmiot wytwarzający produkty rolne, o których mowa w załączniku I do TFUE, może również świadczyć usługi agroturystyczne (np. wynajmować pokoje gościnne). Wówczas przedsięwzięcie dotyczące modernizacji lub rozbudowy infrastruktury związanej z usługami agroturystycznymi, nie podlega ograniczeniom wynikającym z przepisów o pomocy publicznej dotyczących rolnictwa. Podmiot, który produkuje pełnomorskie statki handlowe może też produkować jachty turystyczne. Wówczas przedsięwzięcie inwestycyjne dotyczące rozbudowy zakładu w części dotyczącej budowy jachtów nie podlegałoby ograniczeniom wynikającym z przepisów o pomocy publicznej.

Przed wszystkim należy zatem sprawdzić jakiego rodzaju działalności dotyczy przedsięwzięcie, na realizację którego wnioskuje o wsparcie dany podmiot. Jeżeli jest to przedsięwzięcie, które zgodnie z prawem unijnym dotyczącym pomocy publicznej, nie podlega ograniczeniom, wówczas wsparcie takie może być udzielone, pomimo że jego beneficjent prowadzi działalność wykluczoną z możliwości ubiegania się o wsparcie.

Należy jednak zwrócić uwagę, na regulację zawartą w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1407/2013, zgodnie z którą, jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w sektorach wykluczonych z udzielania pomocy de minimis, a także działalność w jednym lub większej liczbie sektorów lub w innych obszarach działalności wchodzących w zakres stosowania rozporządzenia nr 1407/2014, rozporządzenie to ma zastosowanie do pomocy przyznanej w związku z działalnością w sektorach lub obszarach działalności wchodzących w zakres jego stosowania, pod warunkiem że dane państwo członkowskie zapewni za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielenie działalności lub wyodrębnienie kosztów, by działalność w sektorach wyłączonych z zakresu stosowania rozporządzenia nie odnosiła korzyści z pomocy de minimis przyznanej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Analogiczna zasada ma zastosowanie również w przypadku pomocy publicznej. Zgodnie z art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 651/2014, w przypadku przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorach nieobjętych zakresem niniejszego rozporządzenia oraz w sektorach wchodzących w zakres niniejszego rozporządzenia, niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do pomocy przyznanej w związku z działalnością w sektorach wchodzących w zakres stosowania rozporządzenia, pod warunkiem że państwa członkowskie zapewnią za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielenie działalności lub wyodrębnienie kosztów, że działalność w wyłączonych sektorach nie odniesie korzyści z pomocy przyznanej

zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

11. Produkcja, przetwarzanie oraz wprowadzanie do obrotu produktów rolnych

Zgodnie z art. 38 TFUE przez produkty rolne należy rozumieć płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli i rybołówstwa, jak również produkty pierwszego przetworzenia, które pozostają w bezpośrednim związku z tymi produktami. Wskazane są one w załączniku I do TFUE. Lista tych produktów przedstawia tabela nr 11.

Rozporządzenie nr 651/2014 w art. 2 pkt 11 produkty rolne definiuje jako produkty wymienione w załączniku I do TFUE, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. Analogiczną definicję zawiera rozporządzenie nr 1407/2013.

Działalność gospodarcza w sektorze rolnym obejmuje następującą działalność związaną z produktami rolnymi:

- a) przetwarzanie produktów rolnych;
- b) wprowadzanie produktów rolnych do obrotu;
- c) produkcja podstawowa produktów rolnych (wytwarzanie produktów rolnych).

Ad. a

Zgodnie z przepisami art. 2 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1407/2013 oraz art. 2 pkt 10 rozporządzenia nr 651/2013, przetwarzanie produktów rolnych oznacza czynności dokonywane na produkcie rolnym, których produktem końcowy jest również produktem rolnym, z wyjątkiem wykonywanych w gospodarstwach czynności niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży.

Dla przykładu hodowla krów lub świń (PKD 01) to działalność wytwórcza, która dotyczy produktów rolnych wymienionych w Załączniku I do TWE (dział 1). Przetwarzanie mięsa (PKD 10) również należy zaliczyć do działalności obejmującej produkty rolne wymienione w Załączniku I do TWE. Przetwarzaniem produktów rolnych będzie natomiast produkcja wyrobów z mięsa (PKD 10.13), gdyż z produktu rolnego jakim jest mięso powstaje również produkt rolny jakimi są wyroby z mięsa. Przetwarzaniem produktów rolnych nie jest np. mycie, czy paczkowanie produktów rolnych w gospodarstwie rolnym, które to czynności nie stanowią przetworzenia, a czynności niezbędne do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży.

Ad. b

Zgodnie z przepisami rozporządzeń nr 1407/2013 oraz 651/2013 „wprowadzanie produktu rolnego do obrotu” oznacza posiadanie lub wystawianie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez producenta surowców na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem i czynności przygotowujących produkt do pierwszej sprzedaży. Sprzedaż produktu rolnego przez producenta surowców konsumentowi końcowemu uznaje się jedynie za wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu.

Ad. c

Zgodnie z art. 2 pkt 9 rozporządzenia 651/2014, produkcja podstawowa produktów rolnych oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt, wymienionych w załączniku I do TFUE, bez poddawania ich jakiegokolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów. Ponadto, do produkcji podstawowej produktów rolnych zalicza się wykonywane w gospodarstwach czynności niezbędne do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży. Pojęcie produkcji podstawowej produktów rolnych powinno być rozumiane na gruncie rozporządzenia nr 1407/2014, które nie definiuje tego pojęcia, tak jak definiuje je rozporządzenie nr 651/2014.

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1407/2013, nie ma ono zastosowania do pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją podstawową produktów rolnych. Z kolei zgodnie z art. 1 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 651/2013, nie ma ono zastosowania do pomocy przyznawanej w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, z wyjątkiem rekompensaty z tytułu dodatkowych kosztów, innych niż koszty transportu, w regionach najbardziej oddalonych zgodnie z art. 15 ust. 2 lit. b), pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP, pomocy na finansowanie dla MŚP, pomocy na finansowanie ryzyka, pomocy na działalność badawczo-rozwojową, pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności, pomocy na ochronę środowiska, pomocy szkoleniowej oraz pomocy przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1407/2013 oraz art. 1 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 651/2013, przepisy te nie mają zastosowania do pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych jedynie w następujących przypadkach:

- (i) kiedy wysokość pomocy ustalana jest na podstawie ceny lub ilości takich produktów nabytych od producentów podstawowych lub wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą;
- (ii) kiedy przyznanie pomocy zależy od faktu przekazania jej w części lub w całości producentom podstawowym.

Należy podkreślić, że ww. przepisy regulujące zakres zastosowania rozporządzeń nr 1407/2013 oraz nr 651/2013, co do zasady, dopuszczają zatem udzielanie pomocy publicznej w zakresie działalności dotyczącej przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Dwa przedstawione powyżej wyjątki, z uwagi na regulacje dotyczące udzielania dofinansowania ze środków PO IR, w praktyce nie będą występowały, ponieważ podmioty udzielające pomocy nie mają możliwości nakładania na beneficjentów zobowiązania do przekazania pomocy w części lub w całości producentom podstawowym, ani ustalania wartości pomocy na podstawie ceny lub ilości produktów rolnych nabytych od producentów podstawowych lub wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą.

W tabeli nr 11 przedstawione zostały grupy produktów rolnych wymienione w załączniku nr I do TFUE. W celu zweryfikowania, czy konkretny produkt znajduje się na liście produktów rolnych wymienionych w załączniku nr I do TFUE, należy odszukać ten produkt w Nomenklaturze Taryfowej i Statystycznej i ustalić, w którym dziale tej nomenklatury się

znajduje. Jeżeli dział ten lub jego część jest wymieniona w załączniku nr I do TFUE, produkt ten jest produktem rolnym np. pieczarki (grzyby z rodzaju *Agaricus*) o kodzie CN 0709 51 00, znajdują się w dziale 7, który wymieniony jest w całości w załączniku nr I do TFUE.

Tabela nr 11 Lista produktów rolnych określona w Załączniku I do TFUE

Dział Nomenklatury Brukselskiej	Opis produktów
DZIAŁ 1	Zwierzęta żywe
DZIAŁ 2	Mięso i podroby jadalne
DZIAŁ 3	Ryby, skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne
DZIAŁ 4	Produkty mleczarskie; jaja ptasie; miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
DZIAŁ 5	
05.04	Jelita, pęcherze i żołądki zwierząt (z wyjątkiem rybich), całe lub w kawałkach, świeże, chłodzone, mrożone, solone, w solance, suszone lub wędzone
05.15	Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; martwe zwierzęta objęte działami 1 lub 3, nienadające się do spożycia przez ludzi
DZIAŁ 6	Żywe drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie i podobne; cięte i ozdobne liście
DZIAŁ 7	Warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy jadalne
DZIAŁ 8	Owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów
DZIAŁ 9	Kawa, herbata i przyprawy, z wyjątkiem herba mate (pozycja Nr 09.03)
DZIAŁ 10	Zboża
DZIAŁ 11	Produkty przemysłu młynarskiego; sól; skrobie; inulina; gluten pszenny
DZIAŁ 12	Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze; słoma i pasza
DZIAŁ 13	
ex 13.03	Pektyna
DZIAŁ 15	
15.01	Słonina i inny przetworzony tłuszcz wieprzowy; przetworzony tłuszcz drobiowy
15.02	Nieprzetworzone tłuszcze wołowe, owcze i koźle; lój (łącznie z „premier jus”) wytwarzany z tych tłuszczów
15.03	Stearyna z tłuszczu, oleju i łój; olej z tłuszczu, oliwy i łój, nieemulgowany, niemieszany i niepreparowany
15.04	Tłuszcze i oleje z ryb i ssaków morskich, oczyszczane lub nie
15.07	Tłuszcze roślinne, płynne lub stałe, surowe, rafinowane lub oczyszczane
15.12	Tłuszcze i oleje zwierzęce oraz roślinne, uwodorniane, rafinowane lub nie, ale bez dalszej przeróbki
15.13	Margaryna, sztuczna słonina i inne preparowane tłuszcze jadalne
15.17	Pozostałości po oczyszczaniu substancji tłuszczowych i wosków zwierzęcych lub roślinnych

DZIAŁ 16	Przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych
DZIAŁ 17	
17.01	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej:
17.02	Inne rodzaje cukru; syropy cukrowe; miód syntetyczny (zmieszany z naturalnym lub nie); karmel
17.03	Melasa, odbarwiona lub nie
17.05	Cukry, syropy, aromatyzowana melasa lub z dodatkiem barwników (w tym cukier waniliowy lub wanilina), z wyjątkiem soków owocowych z dodatkiem cukru w jakichkolwiek proporcjach
DZIAŁ 18	
18.01	Ziarna kakaowe, całe lub łamane, surowe lub palone
18.02	Kakaowe łuski, łupiny, osłonki i inne odpady z kakao
DZIAŁ 20	Przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub innych części roślin
DZIAŁ 22	
22.04	Moszcz winogronowy, fermentujący lub z fermentacją zatrzymaną w inny sposób niż przez dodanie alkoholu
22.05	Wino ze świeżych winogron; moszcz winogronowy z fermentacją zatrzymaną przez dodanie alkoholu
22.07	Inne napoje na bazie fermentacji (np. jabłecznik, wino z gruszek i miód pitny)
ex 22.08, ex 22.09	Alkohol etylowy, denaturowany lub nie, o jakiejkolwiek mocy, otrzymywany z produktów rolnych, o których mowa w załączniku I, z wyłączeniem wódek, likierów i innych napojów spirytusowych, złożone preparaty alkoholowe (znane jako „skoncentrowane ekstrakty”) do wyrobu napojów
22.10	Ocet i jego substytuty
DZIAŁ 23	Pozostałości i odpady przemysłu spożywczego; gotowa pasza dla zwierząt
DZIAŁ 24	
24.01	Tytoń nieprzetworzony; odpady tytoniowe
Dział 45	
45.01	Korek naturalny surowy; odpady korka; korek kruszony, granulowany lub mielony
DZIAŁ 54	
54.01	Len surowy lub przetworzony ale nieprzędzony; pakuły i odpady lniane (w tym skrawki workowe lub rozwłóknianie)
Dział 57	
57.01	Konopie naturalne (<i>Cannabis sativa</i>), surowe lub przetworzone ale nieprzędzone; pakuły i odpady z konopi naturalnych (w tym liny oraz skrawki workowe lub rozwłókniane)

W tabeli nr 12 przedstawiono pomocniczo odniesienie podklasy PKD odnoszące się do wytwarzania produktów rolnych, sklasyfikowanych w Załączniku nr I do TFUE, z zastrzeżeniem, że działalność w ramach tych kodów będzie stanowić działalność w sektorze rolnym wyłącznie, jeżeli dotyczy produktów wymienionych w załączniku nr I do TFUE.

Tabela 12 Kody PKD przypisane do poszczególnych produktów rolnych wymienionych w Załączniku I do TFUE

Numer nomenklatury brukselskiej	Opis produktów	Podklasa PKD	Nazwa podklasy
Dział 1	Zwierzęta żywe: konie, osły, muły, osłomuły, żywe; bydło żywe (w tym: jałówki, krowy); świnie żywe; owce i kozy, żywe; drób domowy żywy (w tym: kaczki, gęsi, indyki i perliczki); ssaki naczelne i pozostałe (w tym: wieloryby, delfiny, morświny, manaty i krowy morskie, króliki domowe); gady (w tym węże i żółwie); ptaki (w tym: drapieżne, papugowate – papugi, papugi długoogonowe, ary i kakadu, gołębie.	01.41.Z	Chów i hodowla bydła mlecznego: – chów i hodowlę bydła mlecznego. Z wyjątkiem: – produkcja surowego mleka krowiego lub z bawołów.
		01.41.Z	Chów i hodowla bydła mlecznego: – chów i hodowlę bydła mlecznego. Z wyjątkiem: – produkcja surowego mleka krowiego lub z bawołów.
		01.42.Z	Chów i hodowla koni i pozostałych zwierząt koniowatych: – chów i hodowlę koni, osłów, mułów lub osłomułów. Z wyjątkiem: – produkcja nasienia ogierów.
		01.44.Z	Chów i hodowla wielbłądów i zwierząt wielbłądowatych: – chów i hodowla wielbłądów (dromaderów) i zwierząt wielbłądowatych.
		01.45.Z	Chów i hodowla owiec i kóz: – chów i hodowla owiec i kóz. Z wyjątkiem: – produkcja surowego mleka owczego i koziego, – produkcja surowej wełny, – produkcja nasienia kozłów i tryków.
		01.46.Z	Chów i hodowla świń: – chów i hodowla świń.

			<p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja nasienia knurów.
		01.47.Z	<p>Chów i hodowla drobiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – chów i hodowla ptactwa domowego z gatunku „<i>Gallus domesticus</i>”, indyków, kaczek, gęsi i perliczek. <p>Z wyłączeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja jaj, – działalność wylęgarni drobiu.
		01.49.Z	<p>Chów i hodowla pozostałych zwierząt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – chów i hodowla pozostałych zwierząt, włącznie z częściowo oswojonymi: <ul style="list-style-type: none"> ○ strusi i emu, ○ pozostałych ptaków, z wyłączeniem drobiu, ○ królików i pozostałych zwierząt futerkowych, – chów i hodowlę zwierząt domowych, z wyłączeniem: <ul style="list-style-type: none"> ○ ryb: ○ kotów i psów, ○ ptaków, takich jak papużki itp., ○ chomików itp., – chów i hodowlę różnorodnych zwierząt, – produkcja sierści zwierzęcej cienkiej lub grubej niezgrzeblonej. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – chów i hodowla pozostałych zwierząt, włącznie z częściowo oswojonymi: <ul style="list-style-type: none"> ○ owadów; – produkcja nasienia królików i pozostałych zwierząt futerkowych, – produkcja skór zwierząt futerkowych, gadów lub ptaków w gospodarstwach hodowlanych, – chów i hodowlę robaków, mięczaków, w tym ślimaków itp. zwierząt – lądowych, – chów i hodowlę jedwabników; produkcja kokonów jedwabników, – chów i hodowlę pszczół; produkcja miodu i wosku pszczelego oraz pozostałych produktów pszczelich,

			– produkcja sierści zwierzęcej cienkiej lub grubej niezgrzeblonej.
Dział 2	Mięso i podroby jadalne: mięso z bydła, świeże i schłodzone; mięso z bydła, zamrożone; mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone; mięso z owiec lub kóz, świeże, schłodzone lub zamrożone; mięso i podroby jadalne, świeże, schłodzone lub zamrożone; pozostałe mięso i podroby jadalne, świeże, schłodzone lub zamrożone; tłuszcz ze świń bez chudego mięsa oraz tłuszcz drobiowy, niewytapiane lub inaczej wyekstrahowane, świeże, schłodzone, zamrożone, solone, w solance, suszone lub wędzone; mięso i podroby jadalne, solone, w solance, suszone lub wędzone; jadalne mąki i mączki, z mięsa lub podrobów.	10.11.Z	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w tuszach, – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w kawałkach. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – wytapianie jadalnego smalcu i innych tłuszczów jadalnych pochodzenia zwierzęcego – czynności związane z ubojem zwierząt, obróbką poubojową i paczkowaniem – mięsa z bydła, świń, jagniąt, owiec, królików itp., – ubój i przetwarzanie wielorybów na lądzie lub na specjalistycznych statkach, – produkcja skór surowych i skór pochodzących z rzeźni, włączając zdejmowanie wełny ze skór owczych, – przetwarzanie odpadów zwierzęcych, – produkcja wełny surowej poubojowej.
		10.12.Z	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu <ul style="list-style-type: none"> – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa z drobiu, porcjowanego. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – wytapiania jadalnych tłuszczów z drobiu, – czynności rzeźni związane z ubojem drobiu, obróbką poubojową i pakowaniem mięsa z drobiu, – produkcji pierza i puchu.
Dział 3	Ryby, skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne	03.11.Z	Rybolówstwo w wodach morskich: <ul style="list-style-type: none"> – połowy ryb na oceanach, morzach i w wewnętrznych wodach morskich, – połowy skorupiaków i mięczaków morskich, – połowy zwierząt wodnych: żółwi, osłonic, jeżowców itp., – działalność statków rybackich prowadzących połowy ryb i innych organizmów wodnych połączone z ich przetwórstwem i konserwowaniem. Z wyłączeniem: <ul style="list-style-type: none"> – wielorybnictwa,

			<ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwania (poławiania, wydobywania) pozostałych produktów i organizmów znajdujących się w wodach morskich, np.: pereł naturalnych, gąbek, koralu i alg, – działalność usługową związaną z połowem ryb na oceanach, morzach i w wewnętrznych wodach morskich.
		03.12.Z	<p>Rybołówstwo w wodach śródlądowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – połowy ryb w wodach śródlądowych, – połowy skorupiaków i mięczaków w wodach śródlądowych. <p>Z wyłączeniem</p> <ul style="list-style-type: none"> – połowy pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych, – pozyskiwanie surowców znajdujących się w wodach śródlądowych, – działalność usługową związaną z połowem ryb w wodach śródlądowych.
		03.21.Z	<p>Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> — chów i hodowlę ryb w wodach morskich, włączając chów i hodowlę morskich ryb ozdobnych, — chów i hodowlę skorupiaków, małż, innych mięczaków oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach morskich, — chów i hodowlę ryb i pozostałych organizmów wodnych w wodach słonawych, — chów i hodowlę ryb i pozostałych organizmów morskich w akwenach i zbiornikach ze słoną wodą, — działalność wylęgarni ryb w wodach morskich. <p>Z wyłączeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> — produkcję jaj małż (omulików, ostryg itp.), larw homarów, krewetek po okresie larwowym, narybku i podrostków narybku, — chów i hodowlę szkarłatnic i pozostałych jadalnych wodorostów morskich, — chów i hodowlę robaków morskich.
		10.20.Z	<p>Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków obejmujące: mrożenie, głębokie mrożenie, suszenie, gotowanie, wędzenie, solenie, przechowywanie w solance, puszkowanie itp., – produkcja mączki rybnej, przeznaczonej do spożycia przez ludzi lub do karmienia zwierząt,

			<ul style="list-style-type: none"> – produkcja mąki, mączki i granulek z ryb i ssaków morskich, nie nadających się do spożycia przez ludzi, – działalność statków, na których dokonuje się wyłącznie przetwarzania i konserwowania ryb. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obróbka wodorostów, – produkcja wyrobów z ryb, skorupiaków i mięczaków: filetów rybnych, ikry, kawioru, substytutów kawioru itp.
Dział 4	Produkty mleczarskie; jaj ptasie, miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	10.42.Z	Produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja margaryny, – produkcja past będących mieszaniną różnych tłuszczów jadalnych, – produkcja jadalnych mieszanek tłuszczowych zapobiegających przywieraniu do form.
		10.51.Z	Przetwórstwo mleka i wyrób serów: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja świeżego płynnego mleka, mleka sterylizowanego (włączając mleko – pasteryzowane lub poddane działaniu bardzo wysokich temperatur (tzw. UHT)) oraz mleka homogenizowanego, – produkcja napojów bezalkoholowych na bazie mleka, – produkcja śmietany ze świeżego mleka: sterylizowanej (włączając śmietanę pasteryzowaną lub poddaną działaniu bardzo wysokich temperatur (tzw. UHT)), homogenizowanej, – produkcja mleka odwodnionego lub zagęszczonego, słodzonego lub niesłodzonego, – produkcja mleka lub śmietany w postaci stałej, – produkcja masła, – produkcja jogurtu i kefiru, – produkcja serów i twarogów, – produkcja serwatki, – produkcja kazeiny i laktozy.
		01.47.Z	Chów i hodowla drobiu <ul style="list-style-type: none"> – produkcję jaj.

			<p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działalności wylęgarni drobiu, – chów i hodowlę ptactwa domowego z gatunku „<i>Gallus domesticus</i>”, indyków, kaczek, gęsi i perliczek.
		01.49.Z	Chów i hodowla pozostałych zwierząt w zakresie produkcji miodu.
Dział 5			
05.04	Jelita, pęcherze i żołądki zwierząt (z wyjątkiem rybich), całe lub w kawałkach, świeże, chłodzone, mrożone, solone, w solance, suszone lub wędzone	-	Niniejsza pozycja obejmuje produkty, które mogą powstać podczas prowadzenia działalności objętej podklasą PKD: 10.11.Z; 10.12.Z, 10.13.Z.
05.15	Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone; martwe zwierzęta objęte działami 1 lub 3, nienadające się do spożycia przez ludzi	-	Niniejsza pozycja obejmuje produkty, które mogą powstać podczas prowadzenia działalności objętej podklasą PKD: 10.11.Z; 10.12.Z, 10.13.Z.
Dział 6	żywe drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie i podobne; cięte i ozdobne liście	01.19.Z	<p>Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawa kwiatów, – produkcja kwiatów ciętych oraz pączków kwiatowych, – produkcja nasion kwiatów. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawa brukwi, buraków pastewnych, korzeni pastewnych, koniczyzny, lucerny (alfalfa), – esparcety, kukurydzy pastewnej i pozostałych traw innych niż rośliny wieloletnie, kapusty – pastewnej i podobnych roślin pastewnych, – uprawa gryki, – produkcja nasion buraka pastewnego, – produkcja nasion pozostałych roślin pastewnych.

		01.30.Z	Rozmnażanie roślin: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa roślin do rozmnażania, – uprawa roślin ozdobnych, włączając darń do przesadzania, – uprawa roślin dla cebulek, bulw i korzeni; sadzonki i szczepy, – uprawa grzybni, włączając podłoże z wsianą grzybnią, – uprawa szkółkarską, z wyłączeniem szkółek leśnych.
		01.29.Z	Uprawa pozostałych roślin wieloletnich: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa choinek świątecznych na gruntach rolnych. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawa drzew kauczukowych w celu zbierania mleczka kauczukowego (lateksu), – uprawa drzew w celu uzyskania soków, — uprawa roślin wieloletnich używanych do wyplatania.
		02.30.Z	Pozyskiwanie dziko rosnących produktów leśnych, z wyłączeniem drewna w zakresie pozyskiwania mchów i porostów
Dział 7	Warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy jadalne	01.13.Z	Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych: <ul style="list-style-type: none"> — uprawa warzyw kwiatostanowych, liściastych i łodygowych, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ karczochy, ○ szparagi, ○ kapusta, ○ kalafior i brokuły, ○ sałata i cykoria, ○ szpinak, ○ pozostałe warzywa kwiatostanowe, liściaste i łodygowe, — uprawa warzyw owocowych, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ ogórki, ○ bakłażany, ○ pomidory, ○ papryka, ○ arbuzy, ○ kantalupy,

			<ul style="list-style-type: none"> ○ melony, ○ pozostałe warzywa uprawiane na owoce, — uprawa warzyw korzeniowych, bulwiastych i cebulowych, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ marchew, ○ rzepa, ○ czosnek, ○ cebula, włączając szalotkę, ○ por i pozostałe warzywa cebulowe, ○ pozostałe warzywa korzeniowe i bulwiaste, — uprawa grzybów, w tym trufli, — uprawa buraków cukrowych, — uprawa kukurydzy cukrowej, — uprawa pozostałych warzyw, — produkcja nasion warzyw, z wyłączeniem nasion buraków pastewnych, — uprawa roślin korzeniowych i bulwiastych, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> — słodkie ziemniaki (pataty, bataty), — maniok, — pozostałe rośliny korzeniowe i bulwiaste.
Dział 8	Owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów	01.21.Z	Uprawa winogron: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa winogron na wino i winogron stołowych w winnicach.

		01.22.Z	Uprawa drzew i krzewów owocowych tropikalnych i podzwrotnikowych: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa drzew i krzewów owocowych tropikalnych i podzwrotnikowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ awokado, ○ bananów i plantanów, ○ daktyli, ○ fig, ○ mango, ○ papai, ○ ananasów, ○ pozostałych drzew i krzewów owocowych tropikalnych i podzwrotnikowych.
		01.23.Z	Uprawa drzew i krzewów owocowych cytrusowych: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa drzew i krzewów owocowych cytrusowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ grejpfrutów i pomelo, ○ cytryn i limonek, ○ pomarańczy, ○ mandarynek, w tym klementynek, ○ pozostałych drzew i krzewów owocowych cytrusowych.
		01.24.Z	Uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ jabłoni, ○ moreli, ○ czereśni i wiśni, ○ brzoskwiń i nektarynek, ○ gruszy, ○ pigwy, ○ śliwy i tarniny, ○ pozostałych drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych.
		01.25.Z	Uprawa pozostałych drzew i krzewów owocowych oraz orzechów: <ul style="list-style-type: none"> — uprawa drzew i krzewów owocowych jagodowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ czarnej borówki,

			<ul style="list-style-type: none"> ○ porzeczek, ○ agrestu, ○ owoców kiwi, ○ malin, ○ truskawek, ○ pozostałych drzew i krzewów owocowych jagodowych, <p>— produkcja nasion owoców,</p> <p>— uprawa orzechów jadalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ migdałów, ○ orzechów nerkowca, ○ kasztanów jadalnych, ○ orzechów laskowych, ○ orzeszków pistacjowych, ○ orzechów włoskich, ○ pozostałych orzechów, <p>— uprawę pozostałych drzew i krzewów owocowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ chleba świętojańskiego.
Dział 9	Kawa, herbata i przyprawy, z wyjątkiem herba mate (pozycja Nr 09.03)	01.27.Z	<p>Uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji napojów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kawa, – herbata, <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – maté (herbaty paragwajskiej), – kakao, – pozostałych roślin wykorzystywanych do produkcji napojów.
		01.28.Z	<p>Uprawa roślin przyprawowych i aromatycznych oraz roślin wykorzystywanych do produkcji leków i wyrobów farmaceutycznych</p> <p>— uprawa roślin przyprawowych i aromatycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ pieprzu (z rodzaju <i>Piper</i>), ○ chili i papryki słodkiej (z rodzaju <i>Capsicum</i>), ○ gałki muskatołowej i kardamonu, ○ anyżu, badianu i kopru włoskiego, ○ cynamonu,

			<ul style="list-style-type: none"> ○ goździków, ○ imbiru, ○ wanilii, ○ chmielu, ○ pozostałych roślin przyprawowych i aromatycznych. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji leków, środków odurzających i wyrobów – farmaceutycznych, – uprawa roślin wykorzystywanych do wyrobu środków owadobójczych, grzybobójczych lub podobnych celów.
Dział 10	Zboża	01.11.Z	<p>Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawa zbóż, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ pszenica, ○ kukurydza, ○ proso, ○ sorgo, ○ jęczmień, ○ żyto, ○ owies, – pozostałe zboża, gdzie indziej niesklasyfikowane <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uprawa roślin strączkowych, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ fasola, ○ bób, ○ ciecierzycy, ○ wspięga chińska, ○ soczewica,

			<ul style="list-style-type: none"> ○ łubin, ○ groch, ○ niktla indyjska, ○ pozostałe rośliny strączkowe, <p>uprawa roślin oleistych na nasiona, takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ soja, ○ orzeszki ziemne, ○ bawełna, ○ rącznik, ○ siemię lniane, ○ gorczyca, ○ rzepak, ○ ○ szafran, ○ sezam, ○ słonecznik, <p>pozostałe rośliny oleiste uprawiane na nasiona.</p>
		01.12.Z	Uprawa ryżu
Dział 11	Produkty przemysłu młynarskiego; sól; skrobie; insulina; gluten pszenny	10.61.Z	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż: <ul style="list-style-type: none"> – przemiał zbóż: produkcja mąki, kasz, mączki i śruty pszennej; przemiał żyta, owsa, – kukurydzy i innych zbóż, – przemiał ryżu: produkcja ryżu łuskanego, mielonego, polerowanego, lukrowanego, – parowanego lub preparowanego; produkcja mąki ryżowej, – przemiał surowców warzywnych: produkcja mąki i mączki z suszonych nasion roślin – strączkowych, korzeni lub bulw oraz z orzechów jadalnych, – wytwarzanie zbożowej żywności śniadaniowej, wytwarzanie mąki

			wieloskładnikowej oraz mieszanek do wypieku chleba, ciast, herbatników i naleśników.
		10.62.Z	Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych: <ul style="list-style-type: none"> – wytwarzanie skrobi z ziemniaków, ryżu, kukurydzy itp., – mielenie kukurydzy metodą mokrą, – wytwarzanie glukozy, syropu glukozowego, maltozy, inuliny, izoglukozy itp., – wytwarzanie glutenu. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – wytwarzanie tapioki i jej namiastek ze skrobi, – wytwarzanie oleju kukurydzianego.
Dział 12	Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze; słoma i pasza	01.11.Z	Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu: <ul style="list-style-type: none"> - uprawa roślin oleistych na nasiona, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ soja, ○ orzeszki ziemne, ○ bawełna, ○ rącznik, ○ siemię lniane, ○ gorczyca, ○ rzepak, ○ szafran, ○ sezam, ○ słonecznik, · pozostałe rośliny oleiste uprawiane na nasiona. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa zbóż, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ pszenica, ○ kukurydza, ○ proso, ○ sorgo,

		01.19.Z	Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie:
--	--	---------	---

			<ul style="list-style-type: none"> ○ jęczmień, ○ żyto, ○ owies, ○ pozostałe zboża, gdzie indziej niesklasyfikowane, – uprawa roślin strączkowych, takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ fasola, ○ bób, ○ ciecierzycy, ○ wspanęga chińska, ○ soczewica, ○ łubin, ○ groch, ○ nıkła indyjska, – pozostałe rośliny strączkowe.
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> — uprawa brukwi, buraków pastewnych, korzeni pastewnych, koniczyny, lucerny (alfalfa), — esparcety, kukurydzy pastewnej i pozostałych traw innych niż rośliny wieloletnie, kapusty — pastewnej i podobnych roślin pastewnych, — uprawa gryki, — produkcja nasion buraka pastewnego, — produkcja nasion pozostałych roślin pastewnych. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uprawa kwiatów, — produkcja kwiatów ciętych oraz pączków kwiatowych, — produkcja nasion kwiatów.
Dział 13			
ex 13.03	Pektyna		<p>Pektyna zawarta jest w roślinach, np. w jabłku lub owocach cytrusowych. Służy między innymi do zestalania się dżemów i powideł.</p> <p>Nie można wskazać jednoznacznie działalności gospodarczej według PKD, w ramach której wytwarzana jest pektyna. Dla przykładu mogą to być przedsiębiorstwa, które zajmują się przetwórstwem warzyw i owoców (PKD 10.39.Z).</p>
Dział 15			

15.01	Słonina i inny przetworzony tłuszcz wieprzowy; przetworzony tłuszcz drobiowy	10.11.Z	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu: <ul style="list-style-type: none"> – wytapianie jadalnego smalcu i innych tłuszczów jadalnych pochodzenia zwierzęcego. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – czynności związane z ubojem zwierząt, obróbką poubojową i paczkowaniem mięsa z – bydła, świń, jagniąt, owiec, królików itp., – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w tuszach, – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w kawałkach, – ubój i przetwarzanie wielorybów na lądzie lub na specjalistycznych statkach, – produkcja skór surowych i skór pochodzących z rzeźni, włączając zdejmowanie wełny ze skór owczych, – przetwarzanie odpadów zwierzęcych, – produkcja wełny surowej poubojowej.
		10.12.Z	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu <ul style="list-style-type: none"> – wytapianie jadalnych tłuszczów z drobiu. W wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – czynności rzeźni związane z ubojem drobiu, obróbką poubojową i pakowaniem mięsa z drobiu, – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa z drobiu, – porcjowanego, – produkcja pierza i puchu.
15.02	Nieprzetworzone tłuszcze wołowe, owcze i koźle; łój (łącznie z „premier jus”) wytwarzany z tych tłuszczów	10.11.Z	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu: <ul style="list-style-type: none"> – wytapianie jadalnego smalcu i innych tłuszczów jadalnych pochodzenia zwierzęcego. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – czynności związane z ubojem zwierząt, obróbką poubojową i paczkowaniem mięsa z

			<ul style="list-style-type: none"> – bydła, świń, jagniąt, owiec, królików itp., – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w tuszach, – produkcja świeżego, schłodzonego lub zamrożonego mięsa w kawałkach, – ubój i przetwarzanie wielorybów na lądzie lub na specjalistycznych statkach, – produkcja skór surowych i skór pochodzących z rzeźni, włączając zdejmowanie wełny ze skór owczych, – przetwarzanie odpadów zwierzęcych, – produkcja wełny surowej poubojowej.
15.03	Stearyna z tłuszczu, oleju i łoju; olej z tłuszczu, oliwy i łoju; nieemulgowany, niemieszany i niepreparowany		Niniejsza pozycja obejmuje produkty uzyskane z wytlaczania smalcu lub przez wytłaczanie łoju. Produkty te mogą powstać podczas prowadzenia działalności objętej podklasą PKD: 10.11.Z; 10.12.Z.
15.04	Tłuszcze i oleje z ryb i ssaków morskich, oczyszczone lub nie	10.41.Z	<p>Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja olejów z ryb i ssaków morskich, <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja nieoczyszczonych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego, oleju palmowego, oleju słonecznikowego, oleju z nasion bawełny, oleju rzepakowego, oleju gorczycowego, oleju z siemienia lnianego itp., – produkcja nieodtłuszczonej mąki i mączki z nasion roślin oleistych, – orzechów lub ziaren oleistych, – produkcja rafinowanych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego itp., – przetwarzanie olejów roślinnych: parowanie, gotowanie, odwadnianie, – utwardzanie itp., – produkcja niejadalnych olejów i tłuszczów zwierzęcych, – produkcja puchu bawełnianego (lintersu), makuchów z nasion oleistych oraz innych pozostałości powstających przy produkcji oleju.
15.07	Tłuszcze roślinne, płynne lub stałe, surowe, rafinowane lub oczyszczone	10.41.Z	<p>Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja nieoczyszczonych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego, oleju palmowego, oleju słonecznikowego, oleju z nasion bawełny, oleju rzepakowego, oleju gorczycowego, oleju z siemienia lnianego itp., – produkcja rafinowanych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego itp.

			<p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja olejów z ryb i ssaków morskich, – produkcja nieodtłuszczonej mąki i mączki z nasion roślin oleistych, orzechów lub ziaren oleistych, – przetwarzanie olejów roślinnych: parowanie, gotowanie, odwadnianie, – utwardzanie itp., – produkcja niejadalnych olejów i tłuszczów zwierzęcych, – produkcja puchu bawełnianego (lintersu), makuchów z nasion oleistych oraz innych pozostałości powstających przy produkcji oleju.
15.12	Tłuszcze i oleje zwierzęce oraz roślinne, uwodorniane, rafinowane lub nie, ale bez dalszej przeróbki	10.41.Z	<p>Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja nieoczyszczonych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego, oleju palmowego, oleju słonecznikowego, oleju z nasion bawełny, oleju rzepakowego, oleju gorczycowego, oleju z siemienia lnianego itp., – produkcja rafinowanych olejów roślinnych: oliwy z oliwek, oleju sojowego – itp. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja olejów z ryb i ssaków morskich, – produkcja nieodtłuszczonej mąki i mączki z nasion roślin oleistych, orzechów lub ziaren oleistych, – przetwarzanie olejów roślinnych: parowanie, gotowanie, odwadnianie, – utwardzanie itp., – produkcja niejadalnych olejów i tłuszczów zwierzęcych, – produkcja puchu bawełnianego (lintersu), makuchów z nasion oleistych oraz innych pozostałości powstających przy produkcji oleju.
15.13	Margaryna, sztuczna słonina i inne preparowane tłuszcze jadalne	10.42.Z	<p>Produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja margaryny, – produkcja past będących mieszaniną różnych tłuszczów jadalnych, – produkcja jadalnych mieszanek tłuszczowych zapobiegających przywieraniu do form.

15.17	Pozostałości po oczyszczaniu substancji tłuszczowych i wosków zwierzęcych lub roślinnych	-	Niniejsza pozycja obejmuje produkty, które mogą powstać podczas prowadzenia działalności objętej podklasą PKD: 10.11.Z; 10.12.Z; 10.41.Z
Dział 16	Przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków i	10.13.Z	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja mięsa suszonego, solonego lub wędzonego, – produkcja wyrobów z mięsa.
	Innych bezkręgowców wodnych	10.20.Z	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja wyrobów z ryb, skorupiaków i mięczaków: filetów rybnych, ikry, kawioru, substytutów kawioru itp. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obróbka wodorostów, – przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków obejmujące: mrożenie, głębokie mrożenie, suszenie, gotowanie, wędzenie, solenie, przechowywanie w solance, puszkowanie itp., – produkcja mączki rybnej, przeznaczonej do spożycia przez ludzi lub do karmienia zwierząt, – produkcja mąki, mączki i granulek z ryb i ssaków morskich, nie nadających się do spożycia przez ludzi, – działalność statków, na których dokonuje się wyłącznie przetwarzania i konserwowania ryb.
Dział 17			
17.01	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	10.51.Z	Przetwórstwo mleka i wyrobów serów w zakresie produkcji laktozy.

17.02	Inne rodzaje cukru; syropy cukrowe; miód syntetyczny (zmieszany z naturalnym lub nie)	10.62.Z	Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych w zakresie produkcji glukozy syropu glukozowego
17.03	Melasa, odbarwiona lub nie	10.81.Z	Produkcja cukru: — produkcja i rafinacja cukru (sacharozy) oraz substytutów cukru, z buraków, trzciny — cukrowej, klonu i palmy, — produkcja syropów cukrowych, — produkcja melasy, — produkcja syropu i cukru klonowego.
17.05	Cukry, syropy, aromatyzowana melasa lub z dodatkiem barwników (w tym cukier waniliowy lub waniliana), z wyjątkiem soków owocowych z dodatkiem cukru w jakichkolwiek proporcjach	18.89.Z	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana w zakresie produkcji miodu sztucznego i karmelu
Dział 18			

18.01	Ziarna kakaowe, całe lub łamane, surowe lub palone	01.27.Z	<p>Uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji napojów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kakao. <p>Z wyjątkiem uprawy roślin wykorzystywanych do produkcji napojów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kawy, – herbaty, – maté (herbaty paragwajskiej), – pozostałych roślin wykorzystywanych do produkcji napojów.
18.02	Kakaowe łuski, łupiny, osłonki i inne odpady z kakao	01.63.Z	<p>Działalność usługowa następująca po zbiorach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie ziaren kakaowych, np. łuskanie. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie plonów do sprzedaży na rynek pierwotny przez: czyszczenie, obcinanie, sortowanie, odkażanie, – odziarnianie bawełny, – przygotowanie liści tytoniowych, szyszek chmielowych, ziół, np. suszenie, – woskowanie owoców.

Dział 20	Przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub innych części roślin (np.: warzywa, owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, przetworzone lub zakonserwowane octem lub kwasem octowym, pomidory przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym, grzyby i trufle, przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym; warzywa, owoce, orzechy, skórki z owoców i pozostałe części roślin, zakonserwowane cukrem (odsączone, lukrowane lub kandyzowane); Dżemy,	10.32.Z	Produkcja soków z owoców i warzyw: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja soków z owoców i warzyw, – produkcja koncentratów ze świeżych owoców i warzyw.
-----------------	--	---------	---

	galaretki owocowe, marmolady, przeciery i pasty owocowe lub orzechowe, otrzymane w wyniku obróbki cieplnej, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej; Owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, inaczej przetworzone lub zakonserwowane, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej, lub alkoholu; Soki owocowe (włączając moszcz gronowy) i soki warzywne niesfermentowane i niezawierające dodatku alkoholu, nawet z dodatkiem cukru lub innej substancji słodzącej).	10.39.Z	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja żywności składającej się głównie z owoców lub warzyw, z wyłączeniem gotowych dań mrożonych lub w puszkach, – konserwowanie owoców, orzechów i warzyw poprzez zamrażanie, suszenie, – zalewanie – olejem lub octem, puszkowanie itp., – wytwarzanie owocowych i warzywnych artykułów spożywczych, – produkcja dżemów, marmolady i galaretek, – prażenie orzechów, – produkcja artykułów spożywczych z orzechów, – produkcja łatwo psujących się gotowych potraw z owoców i warzyw, takich jak: sałatki; pakowane mieszanki sałatek; obrane lub pocięte warzywa, tofu (ser sojowy).
		10.31.Z	Przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – Przemysłowego obierania ziemniaków.
Dział 22			
22.04	Moszcz winogronowy, fermentujący lub z fermentacją zatrzymaną w winny sposób niż przez dodanie alkoholu	11.02.Z	Produkcja win gronowych: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja win gronowych, – produkcja gronowych win musujących, – produkcja win gronowych z zagęszczonego moszczu winogronowego,

22.05	Wino ze świeżych winogron; moszcz winogronowy z fermentacją zatrzymaną przez dodanie alkoholu	11.03.Z	<ul style="list-style-type: none"> – produkcja win gronowych o niskiej zawartości alkoholu lub win bezalkoholowych. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mieszanie, oczyszczanie i butelkowanie win gronowych.
22.07	Inne napoje na bazie fermentacji (np. jabłecznik, wino z gruszek i miód pitny)	11.04.Z	<p>Produkcja cydru i pozostałych win owocowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja napojów alkoholowych otrzymywanych w wyniku fermentacji, ale bez ich destylowania: sake, cydr (jabłecznik), perry (wino gruszkowe) i inne wina owocowe, – produkcja miodu pitnego i napojów mieszanych zawierających wina – owocowe, włączając wyroby winopochodne i winopodobne. <p>Produkcja pozostałych niedestylowanych napojów fermentowanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja wermutu i podobnych niedestylowanych napojów fermentowanych.
ex 22.08 ex 22.09	Alkohol etylowy, denaturowany lub nie, o jakiegokolwiek mocy, otrzymywany z produktów rolnych, o których mowa w załączniku I do Traktatu, z wyłączeniem wódek, likierów i innych napojów spirytusowych, złożone preparaty alkoholowe (znane jako „skoncentrowane ekstrakty”) do wyrobu napojów	11.01.Z	<p>Destylowanie, rektyfikowanie i mieszanie alkoholi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja alkoholu etylowego, po przetworzeniu przeznaczonego do spożycia. <p>Z wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – produkcja napojów alkoholowych, takich jak: wódka, whisky, brandy, gin, likiery itp., – produkcja destylowanych napojów alkoholowych, takich jak: „mieszane drinki” itp., – mieszanie alkoholi destylowanych.

		20.14.Z	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych w zakresie produkcji alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego nie przeznaczonego do spożycia,
ex 22.10	Ocet i jego substytuty	10.04.Z	Produkcja przypraw w zakresie produkcji octu
Dział 23	Pozostałości i odpady przemysłu spożywczego; gotowa pasza dla zwierząt (np.: mąki, mączki i granulki, z mięsa lub podrobów, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub pozostałych bezkręgowców wodnych, nienadające się do spożycia przez ludzi; skwarki; Otręby, śruta i inne pozostałości odsiewu, przemiału lub innej obróbki zbóż i roślin strączkowych, nawet granulowane; Pozostałości z	10.91.Z	Produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich i ryb, włączając produkcję – koncentratów paszowych i dodatków paszowych, przygotowywanie pasz – jednoskładnikowych, – przetwarzanie odpadów poubojowych do produkcji pasz.
		10.92.Z	Produkcja gotowej karmy dla zwierząt domowych: <ul style="list-style-type: none"> – produkcja gotowej karmy dla zwierząt domowych (psów, kotów, ptaków, rybek itp.), – przetwarzanie odpadów poubojowych do produkcji pasz dla zwierząt domowych.

	produkcji skrobi i podobne pozostałości, wysłodki buraczane, wycłoczyny z trzciny cukrowej i pozostałe odpady z produkcji cukru, pozostałości i odpady browarnicze i gorzelniane, nawet w postaci granulek; Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji tłuszczów lub olejów roślinnych; preparaty do karmienia zwierząt.		Wymienione w dziale 23 CN pozostałości i odpady przemysłu spożywczego mogą powstawać przy prowadzeniu działalności określonych klasą PKD: 10.20; 10.41; 10.42; 10.61; 10.62; 10.81; 11.01; 11.02; 11.03; 11.04; 11.05; 11.06.
Dział 24			
24.01	Tytoń nieprzetworzony; odpady tytoniowe	01.15.Z	Uprawa tytoniu – odpady tytoniowe mogą powstać przy prowadzeniu działalności objętej podklasą 12.00.Z.
Dział 45			

45.01	Korek naturalny surowy; odpady korka; korek kruszony, granulowany lub mielony	02.30.Z	Pozyskiwanie dziko rosnących produktów leśnych, z wyłączeniem drewna: <ul style="list-style-type: none"> – korek, Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – grzyby, w tym trufle, – owoce jagodowe, – orzechy leśne, – balaty i pozostałe żywice gumopodobne, – żywica i szelak nieczyszczony, – karpina, – kora, – igliwie, – choinki, – balsamy, – włókna roślinne, – trawa morska, – żołędzie, kasztany, szyszki, nasiona, owoce, – mchy i porosty, – inne rośliny leśne i ich części.
Dział 54			
54.01	Len surowy lub przetworzony ale nieprzędzony; pakuły i odpady lniane (w tym skrawki workowe lub rozwłóknianie)	01.16.Z	Uprawa roślin włóknistych <ul style="list-style-type: none"> – uprawa lnu i konopi. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa bawełny, – uprawa juty, ketmii konopiwatej i pozostałych roślin na włókna łykowe, – uprawa sizalu i pozostałych roślin z rodziny agawy na włókna tekstylne, – uprawa konopi manilskich, ramii i pozostałych roślin na włókna tekstylne, – uprawa pozostałych roślin włóknistych, – rośnienie roślin włóknistych przeprowadzane w warunkach naturalnych.
Dział 57			

57.01	Konopie naturalne (<i>Cannabis sativa</i>), surowe lub przetworzone ale nieprzędzone; pakuły i odpady z konopi naturalnych (w tym liny oraz skrawki workowe lub rozwłókniane)	01.16.Z	Uprawa roślin włóknistych <ul style="list-style-type: none"> – uprawa lnu i konopi. Z wyjątkiem: <ul style="list-style-type: none"> – uprawa bawełny, – uprawa juty, ketmii konopiwatej i pozostałych roślin na włókna łykowe, – uprawa sizalu i pozostałych roślin z rodziny agawy na włókna tekstylne, – uprawa konopi manilskich, ramii i pozostałych roślin na włókna tekstylne, – uprawa pozostałych roślin włóknistych, – rośnienie roślin włóknistych przeprowadzane w warunkach naturalnych.
-------	---	---------	--

12. Sektor wytwarzania energii, jej dystrybucji i infrastruktury

Zgodnie z art. 13 lit. a rozporządzenia nr 651/2014, nie jest możliwe udzielanie regionalnej pomocy inwestycyjnej wspierającej działalność w sektorze wytwarzania energii, jej dystrybucji i infrastruktury. Zgodnie z art. 2 pkt 130 rozporządzenia nr 651/2014, infrastruktura energetyczna oznacza wszelkie fizyczne urządzenia lub obiekty, które znajdują się na terytorium Unii lub łączą Unię z co najmniej jednym państwem trzecim i należą do następujących kategorii:

- a) w przypadku energii elektrycznej:
  - (i) infrastruktura do przesyłu, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 3 dyrektywy 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej;
  - (ii) infrastruktura do dystrybucji, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 5 dyrektywy 2009/72/WE;
  - (iii) magazynowanie energii elektrycznej, definiowane jako obiekty służące do magazynowania energii elektrycznej, na stałe lub czasowo, w infrastrukturze naziemnej lub podziemnej lub na składowiskach, pod warunkiem że są bezpośrednio połączone z liniami przesyłowymi wysokiego napięcia zaprojektowanymi dla napięcia równego co najmniej 110 kV;
  - (iv) wszelkie urządzenia lub instalacje mające istotne znaczenie dla pewnego, bezpiecznego i efektywnego funkcjonowania systemów, o których mowa w ppkt (i)–(iii), w tym systemy ochrony i monitorowania oraz systemy sterujące na wszystkich poziomach napięcia i podstacji; oraz
  - (v) inteligentne sieci, zdefiniowane jako dowolny sprzęt, linia, kabel lub instalacja, zarówno na poziomie przesyłu, jak i dystrybucji niskiego i średniego napięcia, mające na celu dwukierunkową komunikację cyfrową w czasie rzeczywistym lub zbliżonym do czasu rzeczywistego, interaktywne i inteligentne monitorowanie wytwarzania energii elektrycznej, przesyłu, dystrybucji i zużycia energii oraz zarządzanie takim wytwarzaniem, przesyłem, dystrybucją i zużyciem w ramach sieci energetycznych w celu stworzenia sieci skutecznie integrującej zachowania i działania wszystkich podłączonych do niej użytkowników — wytwórców, odbiorców i użytkowników będących zarazem wytwórcami i odbiorcami — w celu zapewnienia efektywnego pod względem ekonomicznym, zrównoważonego systemu elektroenergetycznego o niskim poziomie strat i wysokim poziomie jakości oraz zabezpieczenia dostaw i bezpieczeństwa;
- b) w przypadku gazu:
  - (i) rurociągi przesyłowe i dystrybucyjne do transportu gazu ziemnego i biogazu, stanowiące część sieci, z wyłączeniem rurociągów wysokociśnieniowych wykorzystywanych do dystrybucji gazu ziemnego na etapie poszukiwawczo-wydobyczym;
  - (ii) podziemne obiekty do magazynowania podłączone do gazociągów wysokociśnieniowych, o których mowa w ppkt (i);
  - (iii) obiekty do odbioru, magazynowania i regazyfikacji lub rozprężania skroplonego gazu ziemnego lub sprężonego gazu ziemnego; oraz
  - (iv) wszelkie urządzenia lub instalacje niezbędne do tego, by system mógł funkcjonować w sposób pewny, bezpieczny i skuteczny lub by umożliwić dwukierunkową przepustowość, m.in. w tłoczni gazu;
- c) w przypadku ropy naftowej:
  - (i) rurociągi wykorzystywane do transportu ropy naftowej;

- (ii) pompownie i obiekty do magazynowania niezbędne do eksploatacji rurociągów ropy naftowej;
- (iii) wszelkie urządzenia lub instalacje istotne dla prawidłowego, bezpiecznego i efektywnego funkcjonowania systemu, w tym systemy ochronne, monitorujące i sterujące oraz infrastruktura zwrotnego przepływu;
- d) w przypadku CO² sieci rurociągów, w tym powiązane stacje wspomagające, służące do transportu CO² na składowiska, w celu wprowadzenia CO² do odpowiednich podziemnych formacji geologicznych, gdzie ma miejsce trwałe składowanie.

W tabeli nr 13 przedstawiono odniesienie kody PKD dotyczące wytwarzania energii, jej dystrybucji i infrastruktury.

Tabela nr 13 Kody PKD dotyczące wytwarzania energii, jej dystrybucji i infrastruktury

Kod PKD	Opis
35.11.Z	Wytwarzanie energii elektrycznej
35.13.Z	Dystrybucja energii elektrycznej
35.21.Z	Wytwarzanie paliw gazowych
35.22.Z	Dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym
35.30.Z	Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych